

عنوان کتاب:

بررسی دفاع مشروع در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲

ؤلف

زیور سجادیاری

۱۳۹۸

سرشناسه	:	محمدياري، زيور.
عنوان و نام پديدآور	:	بررسي دفاع مشروع در قانون مجازات اسلامي ۱۳۹۲
مشخصات نشر	:	مولف/ زيور محمدياري ايلام: جوهر حيات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري	:	۱۲۸ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۰۰-۷۸-۴
وضعيت فهرست نويسي	:	فبا
يادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	قانون، ايران، مجازات اسلامي
موضوع	:	I Law, Iran, Islamic punishment
شناسه افروده	:	محمدياري، زيور،
رده بندي کنگره	:	۱۳۹۸ الف/۲۷۹/کمه۲۷۹
رده بندي ديويي	:	۲۴۶/۵۶۱۷
شماره ثبتنيسي ملي	:	۵۶۵۱۴۷۰

بررسي دفاع مشروع در قانون مجازات اسلامي ۱۳۹۲

مؤلف: زيور محمدياري

ناشر: جوهر حيات

طراح جلد: علي اميدي

صفحه آرايي: محمد اميدي

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۰۰-۷۸-۴

قيمت: ۲۰۰۰۰ تومان

نشاني: ايلام، بلوار دانشجو، روبروي دانشگاه پيام نور، مجتمع تجاري آريان، انتشارات جوهر حيات

تلفن: ۰۹۱۸۳۴۲۱۹۵۱ همراه (۰۸۴) ۲۲۳۲۲۰۴

۱۱	پیشگفتار
----	----------

فصل اول:

کلیات

۱۵	مقدمه
۱۷	هدف کلی
۱۷	اهداف جزئی
۱۷	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات و تخصصی

فصل دوم:

مفاهیم و مبانی و ماهیت دفاع مشروع

۲۱	مفهوم و تعریف دفاع مشروع
۲۱	بخش اول: تعاریف و مفاهیم
۲۱	گفتار اول: معنای لغوی دفاع
۲۳	معنای لغوی مشروع:
۲۶	بخش دوم: پیشینه‌ی دفاع مشروع
۲۶	گفتار اول: پیشینه‌ی دفاع مشروع در تاریخ
۲۸	گفتار دوم: بررسی پیشینه و تحولات دفاع مشروع در قوانین جزایی ایران و مقایسه آنها با هم
۳۵	گفتار سوم: پیشینه‌ی دفاع مشروع در حقوق اسلام

فصل سوم:

فلسفه و ماهیت حقوقی دفاع مشروع

۳۹	بخش اول: مبنای تاریخی و تحولات ماهیتی دفاع مشروع
----	--

- بخش دوم: نظریات گوناگون در رابطه با دفاع مشروع ۴۲
- گفتار اول: نظریاتی که دفاع مشروع را رافع مسؤولیت می‌دانند ۴۲
- بند اول: نظریه اکراه و اجبار و نقد آن ۴۲
- بند دوم: نظریه مقابله به مثل با اعمال بزهکارانه و نقد آن ۴۴
- بند سوم: نظریه فدا ساختن مصلحت کم ارزش در مقابل مصلحت با ارزش و نقد آن ۴۵
- بند چهارم: نظریه تعارض دو حق و نقد آن ۴۶
- گفتار دوم: نظریاتی که دفاع مشروع را حق و از علل تبرئه می‌شناسند ۴۷
- بند اول: نظریه حق طبیعی و نقد آن ۴۸
- بند دوم: نظریه آزاد شدن از قرارداد اجتماعی و نقد آن ۵۰
- بند سوم: نظریه ناتوانی قوای عمومی و تفویض پاره‌ای از اقتدار آنها به افراد و نقد آن ۵۱

فصل چهارم:

شرایط تحقق دفاع مشروع

- بخش اول: شرایط حمله ۵۵
- مبحث اول: قریب‌الوقوع بودن یا حال بودن حمله ۵۵
- گفتار اول: چهار بند حمله یا تجاوز ۵۷
- بند اول: خطر تمام شده است و تجاوز انجام گرفته و زمان وقوع آن گذشته است ۵۸
- بند دوم: قریب‌الوقوع بودن تجاوز ۶۰
- ۱- حدود خطر و تجاوز قریب‌الوقوع ۶۱
- ۲- معیار و ضابطه خطر و تجاوز قریب‌الوقوع ۶۲
- بند سوم: خطر در حال شروع و جریان است ۶۲
- ۱- معیار و ضابطه تجاوز و خطر بالفعل ۶۴
- ۲- خطر فعلی یا خطری که هنوز پایان نیافته است ۶۶
- ۳- تجاوز و خطری که شروع شده اما تمام نشده است ۶۷

بند چهارم: خطر یا تجاوزی که در آینده به وجود می‌آید و انسان را تهدید می‌کند.....	۶۸
بخش دوم: غیرموجه بودن حمله.....	۷۳
بخش سوم: موضوع حمله یا تجاوز.....	۸۷
گفتار اول: تجاوز به نفس.....	۹۱
گفتار دوم: تجاوز به عرض.....	۹۳
گفتار سوم: تجاوز به ناموس.....	۹۶
گفتار چهارم: تجاوز به مال.....	۹۹
گفتار پنجم: تجاوز به آزادی تن.....	۱۰۴
بخش چهارم: مورد حمله.....	۱۰۷

فصل پنجم:

شرایط دفاع

فصل پنجم: شرایط دفاع.....	۱۱۱
بخش اول: ضرورت دفاع.....	۱۱۱
بخش دوم: تناسب دفاع با حمله و رعایت مراحل دفاع.....	۱۱۷
بخش سوم: دفاع مستند به قراین معقول و خوف عقلایی باشد که این شرط فقط مربوط به تجاوز قریب‌الوقوع است.....	۱۲۵
بخش چهارم: دفاع برای رد تجاوز و خطر ناشی از رفتار غیر.....	۱۲۶
بخش پنجم: آثار دفاع مشروع.....	۱۲۷
نتیجه.....	۱۲۹
منابع:.....	۱۳۷

پیشگفتار

دفاع مشروع از عوامل موجهه جرم است که می‌توان آن را چنین تعریف کرد. دفاع مشروع یا دفاع قانونی عبارت است از توانایی بر دفع تجاوز قریب‌الوقوع و ناحقی که نفس، عرض، ناموس، مال و آزادی تن خود یا دیگری را به خطر انداخته است.

دفاع مشروع دارای قدرتی بازدارنده است که هدف از آن جلوگیری از خطرهایی است که رهایی از آن‌ها با ارتکاب جرم ممکن نیست.

در پیشینه‌ی دفاع مشروع با مطالعه در تاریخ می‌توان به این مطلب پی برد که انسانها همواره در مقابل عملی که به ناحق و ناعادلانه بر آنها تحمیل شده است و عملی غیرمشروع بوده تسلیم نشده‌اند و به مقابله برخاسته‌اند و دفاع را در برابر چنین عملی جز حقوق طبیعی خود شمرده‌اند.

در شرایط حمله، تجاوز باید فعلیت داشته باشد تا دفاع در برابر آن مشروع باشد چنان که ماده ۱۵۶ قانون مجازات اسلامی بدان اشاره کرده است که یکی از شرایط دفاع مشروع فعلیت داشتن یا قریب‌الوقوع بودن خطر است.

تناسب دفاع با حمله مهمترین جنبه و بُعد دفاع می‌باشد پس پاسخ دفاع باید با حمله متناسب باشد.

در آثار دفاع مشروع اگر به شرایطی که برای مشروعیت دفاع بیان شده بوجه کنیم می‌بینیم کسی که در مقام دفع تجاوز و حمله ناحق و غیرموجه برآید «مجازات نمی‌شود» و اگر اتهامی از این حیث به دفاع کننده وارد باشد دادگاه به این موضوع رسیدگی و حکم برائت صادر خواهد کرد.